

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie w kl. II

IV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Integracyjnymi im. B. Krzywoustego w Płocku – ZAKRES ROZSZERZONY

Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
	(ocena dopuszczająca) Uczeń:	(ocena dostateczna) Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, oraz:	(ocena dobra) Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, oraz:	dopelniające (ocena bardzo dobra) Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, oraz:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	2	3	4	5	6
I. Aktywność obywatelska					
Temat lekcji: Społeczeństwo obywatelskie					
§ istota i idee społeczeństwa obywatelskiego § polskie tradycje społeczeństwa obywatelskiego § ruch organicznikowski § społeczeństwo obywatelskie w Polsce w XX i XXI wieku	§ wymienia główne cechy społeczeństwa obywatelskiego; § podaje przykłady codziennych zachowań świadczących o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego we współczesnej Polsce; § rozpoznaje postawy i działania właściwe dla społeczeństwa obywatelskiego w różnych epokach historycznych.	§ wymienia główne formy aktywności obywatelskiej; § wymienia warunki konieczne do ukształtowania się społeczeństwa obywatelskiego; § podaje przykłady postaw i działań charakterystycznych dla społeczeństwa obywatelskiego w różnych okresach historii Polski [I Rzeczypospolita i XIX wiek]; § wymienia główne etapy procesu kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w XX w. oraz związane z tym procesem problemy; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych	§ charakteryzuje główne funkcje społeczeństwa obywatelskiego; § przedstawia XIX-wieczne tradycje polskiego społeczeństwa obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem ruchu organicznikowskiego; § wyjaśnia, jakie znaczenie mają zaufanie społeczne i kapitał społeczny dla właściwego funkcjonowania demokracji; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących społeczeństwa	§ porównuje ze sobą różne koncepcje/idee dotyczące społeczeństwa obywatelskiego; § porównuje postawy i działania podejmowane w ramach społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w różnych epokach historycznych oraz dokonuje krytycznej analizy tych aktywności; § charakteryzuje formy funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w czasach komunistycznych; § formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji dotyczącej społeczeństwa obywatelskiego we współczesnej Polsce.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat idei i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego na różnych etapach historycznych, Polsce współczesnej lub w wybranych państwach świata.

		[tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące społeczeństwa obywatelskiego.	obywatelskiego w różnych okresach historycznych oraz współcześnie [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Organizacje pozarządowe					
§ trzeci sektor działalności społeczno-gospodarczej § stowarzyszenia § fundacje § organizacje pożytku publicznego § think tank	§ podaje przykłady stowarzyszeń i fundacji o zasięgu ogólnopolskim; § wymienia podstawowe cechy organizacji pozarządowych; § wskazuje główne kierunki aktywności organizacji pozarządowych w Rzeczypospolitej Polskiej; § wymienia główne formy aktywności organizacji pozarządowych we współczesnej Polsce; § podaje przykłady działań oddolnych na rzecz społeczności lokalnej.	§ porównuje status prawny stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Polsce; § odszukuje i prezentuje informacje na temat funkcjonowania wybranej organizacji z trzeciego sektora; § charakteryzuje główne kierunki aktywności organizacji pozarządowych w Polsce; § przygotowuje według wzoru projekt statutu stowarzyszenia lub fundacji; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ charakteryzuje trzy sektory działalności społeczno-gospodarczej w państwie; § omawia procedurę rejestracji stowarzyszeń w Polsce; § porównuje procedury zakładania oraz zasady funkcjonowania fundacji i stowarzyszeń w Polsce; § interpretuje przepisy prawne dotyczące funkcjonowania stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej; § opracowuje projekt działań społecznych na rzecz wspólnoty lokalnej; § dokonuje krytycznej analizy informacji	§ określa, jakie znaczenie ma funkcjonowanie organizacji z trzeciego sektora życia publicznego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; § formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji poświęconej np. roli organizacji pozarządowych we współczesnym świecie.	§ przygotowuje i przeprowadza wraz z rówieśnikami kampanię społeczną mającą na celu wypromowanie wybranej organizacji pozarządowej; § aktywnie działa w jednej z organizacji pozarządowych.

		normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące funkcjonowania organizacji z trzeciego sektora życia publicznego; § wymienia zakres niezbędnych uregulowań, które muszą zostać uwzględnione w statucie stowarzyszenia; § przygotowuje według wzoru projekt statutu stowarzyszenia lub fundacji; § wyjaśnia, czym są think tanki i jaką rolę odgrywają.	zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących organizacji z trzeciego sektora życia publicznego [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, § przedstawia działalność wybranego think tanku.		
Temat lekcji: Spółdzielczość					
§ spółdzielnia § spółdzielczość w Polsce § rodzaje spółdzielni w Polsce	§ wyjaśnia, na czym polega spółdzielczość; § podaje przykłady spółdzielni funkcjonujących współcześnie w Polsce.	§ wymienia rodzaje spółdzielni funkcjonujących współcześnie w Polsce; § odczytuje z dostępnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące spółdzielni.	§ omawia cele, formy organizacji i działania wybranego typu spółdzielni we współczesnej Polsce; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnych materiałach źródłowych dotyczących historii i współczesności ruchu spółdzielczego [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne źródła ikonograficzne,	§ przedstawia tradycje ruchu spółdzielczego w Polsce i w wybranych państwach [np. w Wielkiej Brytanii]; § wyjaśnia, czym się różni spółdzielnia od spółki; § przedstawia wady i zalety ruchu spółdzielczego we współczesnym świecie.	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę, np. na temat roli ruchu spółdzielczego w Polsce § gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych spółdzielni.

			normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Organizacje społeczno-zawodowe					
§ związki zawodowe § centrale związkowe § dialog społeczny § organizacje pracodawców § samorządy zawodowe § grupy interesów	§ przedstawia cele związków zawodowych i przykłady działań podejmowanych przez te organizacje; § wymienia główne centrale związków zawodowych w Polsce.	§ przedstawia cele działalności związków zawodowych, organizacji pracodawców i samorządów zawodowych; § podaje przykłady działań typowych dla związków zawodowych, organizacji pracodawców i samorządów zawodowych; § wyjaśnia, czym jest grupa interesu; § odczytuje z dostępnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące związków zawodowych, organizacji pracodawców oraz samorządów zawodowych.	§ charakteryzuje związki zawodowe i centrale związkowe funkcjonujące współcześnie w Rzeczypospolitej Polskiej; § przedstawia organizacje pracodawców funkcjonujące współcześnie w Rzeczypospolitej Polskiej; § porównuje ze sobą cele i formy działania związków zawodowych i organizacji pracodawców; § wyjaśnia, czym jest lobbying; § wyjaśnia, jakie znaczenie we współczesnym społeczeństwie demokratycznym ma dialog społeczny; § interpretuje przepisy prawne dotyczące funkcjonowania związków zawodowych, organizacji pracodawców i samorządów zawodowych w Rzeczypospolitej Polskiej;	§ formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji poświęconej np. roli związków zawodowych we współczesnych państwach demokratycznych.	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą np. roli związków zawodowych we współczesnych państwach demokratycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując właściwe argumenty i kontrargumenty; § gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych związku zawodowego, organizacji pracodawców, samorządu zawodowego lub spółdzielni.

			§ dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących związków zawodowych [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
II. POLITYKA					
Temat lekcji: Istota polityki					
§ definicje polityki § koncepcje polityki § politykierstwo	§ podaje przykłady działań charakterystycznych dla polityki; § przedstawia przykładowe definicje polityki; § podaje przykłady konfliktów politycznych i wymienia ich przyczyny.	§ przedstawia wybrane definicje i koncepcje polityki; § wskazuje przyczyny konfliktów politycznych; § wyjaśnia, na jakich zasadach i w jakich okolicznościach wypracowano wybrane kompromisy polityczne we współczesnym świecie; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne]	§ porównuje różne definicje i koncepcje polityki; § wyjaśnia, co oznacza wyrażenie „polityka bez ideologii”; § analizuje przyczyny, przebieg i konsekwencje przykładowych konfliktów politycznych; § wymienia podstawowe strategie postępowania stosowane przez uczestników konfliktów politycznych; § dostrzega różnicę pomiędzy polityką a politykierstwem; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych	§ analizuje i porównuje historyczne definicje pojęcia „polityka”; § omawia, analizuje i porównuje różne strategie postępowania stosowane przez uczestników konfliktu politycznego [m.in. wskazuje ich mocne i słabe strony]; § wyjaśnia, na czym polega różnica pomiędzy polityką a politykierstwem.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje na forum informacje na temat wybranych konfliktów politycznych we współczesnym świecie.

		informacje dotyczące polityki.	materiałach źródłowych dotyczących polityki [tabele, wykresy i schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Myśl polityczna					
§ liberalizm § konserwatyzm § socjalizm § chrześcijańska demokracja § nacjonalizm § ideologizacja	§ wymienia podstawowe założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu, chrześcijańskiej demokracji i nacjonalizmu.	§ przedstawia podstawowe założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu, chrześcijańskiej demokracji i nacjonalizmu; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące współczesnych ideologii politycznych.	§ porównuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu, chrześcijańskiej demokracji i nacjonalizmu; § wskazuje różnice w definiowaniu równości, wolności i sprawiedliwości w ramach poszczególnych nurtów myśli politycznej; § wyjaśnia, na czym polega podział poglądów politycznych na lewicowe i prawicowe; § dokonuje krytycznej analizy poszczególnych nurtów myśli politycznej z uwzględnieniem poglądów dotyczących praw człowieka i zasad demokracji; § dostrzega różnicę pomiędzy pojęciami	§ przedstawia genezę myśli liberalnej, konserwatywnej, socjalistycznej, nacjonalistycznej i chadeckiej, a także wymienia głównych ideologów i współczesnych przedstawicieli tych nurtów; § wyjaśnia, na czym polega różnica w znaczeniu pojęć „ideologia”, „doktryna polityczna” oraz „program polityczny”; § tłumaczy, jakie są przyczyny i konsekwencje ideologizacji życia społecznego.	§ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych nurtów myśli politycznej we współczesnym świecie; § organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą założeniom wybranych nurtów myśli politycznej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując poprawne argumenty i kontrargumenty.

			ideologia i program polityczny; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] i dotyczących współczesnych poglądów politycznych.		
Temat lekcji: Totalitaryzm					
§ cechy państwa totalitarnego § źródła totalitaryzmu § komunizm § faszyzm § nazizm § ustrój ZSRS i III Rzeszy § autorytaryzm	§ wymienia podstawowe cechy państwa totalitarnego; § wymienia podstawowe założenia faszyzmu i komunizmu.	§ wymienia główne cechy ustroju ZSRS i III Rzeszy; § wskazuje różnice pomiędzy autorytaryzmem a totalitaryzmem; § prawidłowo posługuje się pojęciami: „dyktatura”, „kult jednostki”, „monopartyjność”, „ucieczka od wolności” oraz „świeckie religie”; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ wymienia historyczne źródła totalitaryzmu; § porównuje założenia faszyzmu i komunizmu; § porównuje założenia faszyzmu i nazizmu; § wyjaśnia, jakie są konsekwencje postawy określonej jako „ucieczka od wolności”; § wyjaśnia znaczenie pojęć: „umasowienie” i „ideologizacja życia społecznego”; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych	§ analizuje genezę oraz przyczyny rozwoju ideologii faszystowskiej i komunistycznej; § analizuje genezę oraz konsekwencje funkcjonowania państw autorytarnych i totalitarnych.	§ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat historycznych i współczesnych przykładów państw i społeczeństw autorytarnych i totalitarnych; § odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych współczesnych ruchów politycznych odwołujących się do założeń komunizmu i faszyzmu.

		normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące autorytaryzmu, totalitaryzmu, faszyzmu, nazizmu i komunizmu.	dotyczących autorytaryzmu, totalitaryzmu, faszyzmu, nazizmu i komunizmu [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Demokracja					
§ formy i zasady demokracji § geneza demokracji § demokracja formalna i realna § polskie tradycje demokratyczne § parlamentaryzm § republikanizm	§ wymienia podstawowe zasady demokracji [suwerenność ludu, trójpodział i równowaga władz, konstytucjonalizm, praworządność, pluralizm]; § wskazuje przykładowe formy demokracji bezpośredniej i pośredniej; § wyjaśnia, na czym polega powszechne prawo wyborcze	§ przedstawia podstawowe zasady demokracji [suwerenności ludu, trójpodziału i równowagi władz, konstytucjonalizmu, praworządności, pluralizmu]; § wyjaśnia etymologię słowa „demokracja”; § wyjaśnia, na czym polega różnica między demokracją bezpośrednią a demokracją pośrednią; § rozpoznaje podstawowe formy demokracji bezpośredniej [referendum, plebiscyt, inicjatywa ludowa, weto ludowe]; § wymienia główne fazy procesu kształtowania się demokracji; § przedstawia podstawowe zasady ustrojowe zawarte w	§ wyjaśnia, na czym polega różnica między demokracją formalną a demokracją realną, § przedstawia antyczne korzenie demokracji i republikanizmu; § wyjaśnia wpływ etyki chrześcijańskiej na proces kształtowania się ustroju demokratycznego; § omawia wpływ myśli oświeceniowej na proces kształtowania się fundamentów współczesnej demokracji; § udowadnia, że rozwiązania polityczno-ustrojowe z okresu tzw. Polski Ludowej [monizm, kierownicza rola gremiów decyzyjnych PZPR, system fikcji ustrojowych]	§ charakteryzuje średniowieczne reprezentacje stanowe, w tym przedstawia genezę współczesnego parlamentaryzmu; § dokonuje krytycznej analizy ustroju demokratycznego, w tym wskazuje pozytywne i negatywne aspekty jego funkcjonowania; § przedstawia polskie tradycje demokratyczne i poddaje je krytycznej analizie.	§ organizuje debatę na forum społeczności szkolnej poświęconą np.: - wadom i zaletom demokracji; - wyzwaniom stojącym przed demokracją we współczesnym świecie, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, budując poprawne argumenty i kontrargumenty.

		artykułach henrykowskich oraz <i>Konstytucji 3 maja</i>; § przyporządkowuje do podstawowych zasad demokracji konkretne przepisy konstytucji marcowej i współczesnej <i>Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej</i>; § odczytuje z materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące zasad i form demokracji w różnych okresach historycznych oraz współcześnie.	miały charakter niedemokratyczny; § porównuje ze sobą zasady i przepisy prawne zawarte w konstytucjach polskich z lat 1921, 1935 i 1952; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w materiałach źródłowych dotyczących zasad i form demokracji w różnych okresach historycznych oraz współcześnie [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Współczesna demokracja – problemy i zagrożenia					
§ korupcja § nepotyzm § populizm § demagogia § klientelizm § kumoterstwo	§ wyjaśnia, na czym polega populizm we współczesnej polityce; § rozpoznaje przejawy patologii życia publicznego: korupcji, nepotyzmu, demagogii, klientelizmu i kumoterstwa.	§ wymienia cechy populizmu; § przedstawia konsekwencje zjawiska populizmu we współczesnej polityce; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy, schematy prezentujące wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ porównuje populizm i demagogię; § przedstawia czynniki sprzyjające rozwojowi korupcji oraz skutki tego zjawiska; § charakteryzuje metody przeciwdziałania korupcji i wymienia instytucje powołane do zwalczania tego zjawiska;	§ charakteryzuje i porównuje różne formy nepotyzmu, demagogii, klientelizmu, kumoterstwa [w tym formy historyczne tych zjawisk]; § analizuje problemy w funkcjonowaniu demokracji w skali globalnej i najpoważniejsze zagrożenia dla tego ustroju;	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą np. współczesnym formom populizmu i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując poprawne argumenty i kontrargumenty; § gromadzi, analizuje i prezentuje informacje

		normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące korupcji, nepotyzmu, populizmu, demagogii, klientelizmu i kumoterstwa.	§ dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczące korupcji, nepotyzmu, populizmu, demagogii, klientelizmu i kumoterstwa [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ buduje argumenty w sporze dotyczącym znaczenia populizmu we współczesnym świecie.	na temat wybranego współczesnego ruchu populistycznego.
Temat lekcji: Kultura polityczna					
§ elementy kultury politycznej § typy kultury politycznej § kultura polityczna w Polsce § partycypacja polityczna § opinia publiczna	§ podaje przykłady zachowań świadczących o poziomie kultury politycznej w danym społeczeństwie; § wymienia podstawowe typy kultury politycznej; § przedstawia przykłady partycypacji politycznej.	§ wyjaśnia, czym jest kultura polityczna społeczeństwa; § charakteryzuje poszczególne typy kultury politycznej w ujęciu klasycznym; § prawidłowo posługuje się pojęciem <i>partycypacja polityczna</i> , <i>petycja</i> , <i>zgromadzenie</i> , <i>obywatelskie nieposłuszeństwo</i> , <i>opinia publiczna</i> ; § wymienia historyczne i współczesne fory obywatelskiego nieposłuszeństwa; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki	§ charakteryzuje proces kształtowania się kultury politycznej jednostki i społeczeństwa; § analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – kulturę polityczną wybranych społeczeństw, grup społecznych lub formacji politycznych; § przedstawia poszczególne formy partycypacji politycznej; § charakteryzuje formy obywatelskiego nieposłuszeństwa; § wymienia formy badania opinii publicznej;	§ charakteryzuje typy polityków według klasyfikacji Maxa Webera; § formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji poświęconej kulturze politycznej współczesnego społeczeństwa polskiego; § dokonuje krytycznej analizy działań służących podniesieniu poziomu partycypacji politycznej; § przedstawia pozytywny i negatywny wpływ sondaży na kształtowanie się opinii publicznej i wybrane aspekty życia publicznego, a także dokonuje krytycznej oceny	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą np. kulturze politycznej współczesnego społeczeństwa polskiego i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując poprawne argumenty i kontrargumenty; § realizuje na forum społeczności szkolnej kampanię społeczną promującą wartości, działania lub postawy charakterystyczne dla obywatelskiej kultury politycznej.

		badan opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące postaw przyjmowanych przez członków społeczeństwa polskiego wobec instytucji publicznych i polityków.	§ dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących kultury politycznej oraz partycypacji politycznej [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ wiarygodności niektórych badań sondażowych; dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących kultury politycznej oraz partycypacji politycznej [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	
Temat lekcji: Wspólnota polityczna					
§ wspólnota polityczna § kultura a wspólnota polityczna § teoria cywilizacji § współczynnik humanistyczny § dziedzictwo kulturowe § socjologia moralności § awans społeczny	§ wymienia cechy wspólnoty politycznej; § przedstawia podstawowe elementy polskiej tożsamości narodowej.	§ wyjaśnia znaczenie twierdzenia – <i>człowiek jest istotą społeczną</i>; § wyjaśnia, co oznacza stwierdzenie: „Człowiek jest istotą społeczną”; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [dane statystyczne, tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące wspólnot politycznych.	§ wyjaśnia, na czym polega koncepcja wspólnoty politycznej wynikająca z przepisów obowiązującej <i>Konstytucji RP</i>; § charakteryzuje elementy tworzące i wzmacniające wspólnotę polityczną; § prawidłowo posługuje się pojęciami: „socjologia humanistyczna”, „socjologia moralności”, „więź społeczna”; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących zagadnienia	§ porównuje różne koncepcje wspólnoty politycznej [w tym koncepcje historyczne]; § analizuje wyniki badań naukowych dotyczących roli kultury w procesie kształtowania się wspólnoty politycznej; § przedstawia czynniki kształtujące polską tożsamość narodową; § omawia koncepcje wspólnoty politycznej sformułowane przez Ludwika Krzywickiego i Feliksa Koniecznego;	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą różnym koncepcjom wspólnoty politycznej lub tożsamości politycznej współczesnych Polaków oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując poprawne argumenty i kontrargumenty.

			wspólnoty politycznej [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ wyjaśnia, jakie było znaczenie koncepcji Floriana Znanieckiego i Stanisława Ossowskiego, Marii Ossowskiej, Józefa Chałasińskiego w rozwoju badań socjologicznych.	
III. KOMUNIKOWANIE I MEDIA					
Temat lekcji: Komunikacja społeczna					
§ kody komunikacyjne § kodowanie i dekodowanie § kody pozajęzykowe § komunikacja werbalna § komunikacja niewerbalna § przeszkody komunikacyjne	§ wskazuje w swoim otoczeniu elementy komunikacji społecznej; § identyfikuje w konkretnych sytuacjach nadawcę i odbiorcę komunikatu; § podaje przykłady komunikacji niewerbalnej; § wymienia podstawowe czynniki utrudniające proces komunikacji społecznej i podaje konkretne przykłady ich działania; § podaje przykłady stereotypów.	§ wymienia podstawowe aspekty komunikacji społecznej; § wyjaśnia, na czym polega różnica pomiędzy komunikowaniem a komunikowaniem się; § wymienia funkcje komunikowania się; § identyfikuje podstawowe rodzaje kodów komunikacyjnych; § rozpoznaje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; § rozpoznaje poszczególne etapy procesu komunikacji; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne,	§ charakteryzuje poszczególne funkcje komunikowania się; § prawidłowo interpretuje pozawerbalne sygnały w komunikacji; § wskazuje wady i zalety poszczególnych kodów komunikacyjnych; § omawia bariery poznawcze w obszarze komunikacji; § przedstawia zasady skutecznej komunikacji; § wskazuje wady i zalety stereotypowego myślenia; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących komunikacji społecznej [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki	§ przedstawia klasyfikacji procesów komunikowania się; § dokonuje krytycznej analizy konkretnych sytuacji komunikacyjnych, wskazując błędy popełnione przez ich uczestników i sposoby na wyeliminowanie napotkanych przez nich trudności; § wykazuje wady i zalety różnych form komunikowania się; § charakteryzuje metody i techniki wspomagające proces prawidłowego komunikowania się, np. aktywne słuchanie.	§ realizuje na forum społeczności szkolnej kampanię społeczną promującą zasady skutecznej komunikacji społecznej.

		teksty publicystyczne] informacje dotyczące komunikacji społecznej.	badan opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne.		
Temat lekcji: Media masowe					
§ funkcje mediów § komunikowanie masowe § a komunikowanie medialne § media społecznościowe § czwarta władza § media w Polsce § media a debata publiczna	§ podaje przykłady mediów masowych; § wymienia główne funkcje mediów; § podaje przykłady sytuacji i wydarzeń, które dowodzą, że media wywierają wpływ na sposób sprawowania władzy przez polityków.	§ wyjaśnia, jaką rolę odgrywają współczesne media w debacie publicznej; § zbiera i przedstawia informacje na temat przebiegu debaty publicznej dotyczącej wybranego problemu; § omawia główne funkcje mediów; § charakteryzuje główne typy mediów działających w Polsce; § charakteryzuje wybrany tygodnik społeczno-polityczny wychodzący w Polsce [z uwzględnieniem grupy odbiorców, formy przekazu, orientacji ideologicznej, typu własności]; § wyjaśnia znaczenie terminów: „media masowe”, „media społecznościowe”, „czwarta władza” i właściwie używa tych	§ przedstawia główne etapy rozwoju mediów masowych; § charakteryzuje, ocenia i porównuje rolę mediów różnego typu w debacie publicznej; § wykazuje, że przekaz prezentowany przez media często zależy od ich orientacji politycznej; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących mediów masowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ charakteryzuje i ocenia funkcjonowanie wybranych mediów społecznościowych; § formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat wpływu mediów społecznościowych na: - na życie młodych ludzi w Polsce, - funkcjonowanie społeczeństw demokratycznych, - przemiany społeczno-polityczne na świecie; - charakter debaty publicznej w Polsce.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat przypadków ograniczania wolności mediów we współczesnych państwach demokratycznych i niedemokratycznych; § organizuje na forum społeczności szkolnej debatę na temat wpływu mediów społecznościowych na: - życie młodych ludzi w Polsce, - funkcjonowanie społeczeństw demokratycznych, - przemiany społeczno-polityczne na świecie; - charakter debaty publicznej w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

		pojęć w swoich wypowiedziach; § wskazuje przykładowe sytuacje, w których media realizują funkcję kontrolną wobec organów władzy; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące mediów masowych.			
Temat lekcji: Komunikacja perswazyjna					
§ perswazja § socjotechnika § propaganda § marketing polityczny § bańka informacyjna § manipulacja w mediach § etyka dziennikarska § kampanie społeczne	§ odróżnia w przekazach medialnych fakty od opinii; § podaje przykłady manipulacji stosowanych w przekazach medialnych; § wymienia podstawowe zasady etyki dziennikarskiej; § wskazuje przykłady zagrożeń wynikających z bezkrytycznego korzystania ze współczesnych mediów.	§ wskazuje podstawowe mechanizmy manipulacji wykorzystywane w mediach; § wymienia zasady krytycznej analizy przekazów medialnych; § przedstawia rolę Rady Etyki Mediów w Polsce; § właściwie posługuje się w swoich wypowiedziach pojęciami: „perswazja”, „socjotechnika”, „propaganda”, „manipulacja”, „bańka informacyjna”, „kampania społeczna”;	§ dokonuje krytycznej analizy wybranego przekazu medialnego; § omawia wybrane mechanizmy manipulacji medialnej; § wymienia cechy propagandy; § wskazuje przyczyny powstawania baniek informacyjnych i zagrożenia wynikające z ich istnienia; § analizuje przepisy prawne z <i>Karty etycznej mediów</i>, obowiązującej w Polsce; § analizuje przebieg wybranej kampanii	§ porównuje różnorodne przekazy medialne dotyczące wybranego problemu z życia publicznego, [ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych metod perswazji lub manipulacji]; § porównuje wybrane kampanie społeczne; § ocenia – z uwzględnieniem zasad etyki dziennikarskiej – wybrany tygodnik społeczno-polityczny wydawany w Polsce.	§ realizuje, np. na forum społeczności szkolnej, kampanię społeczną dotyczącą wybranego problemu życia społecznego.

		§ przedstawia zagrożenia wynikające z bezkrytycznego korzystania ze współczesnych mediów; § podaje cechy kampanii społecznych; § omawia poszczególne etapy realizacji kampanii społecznej; § przedstawia cele wybranej kampanii społecznej; § wyjaśnia, jaką rolę odgrywają media społecznościowe we współczesnym życiu politycznym; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące komunikacji perswazyjnej.	społecznej, w tym ocenia trafność i efektywność działań podjętych w jej ramach; § opracowuje ramowy program kampanii społecznej dotyczącej wybranego problemu z życia społecznego; § wyjaśnia, jakie są mechanizmy działania marketingu politycznego; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących komunikacji perswazyjnej [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Międzynarodowe <i>public relations</i>					
§ <i>soft power</i> § międzynarodowy wizerunek państwa § państwowe instytuty kultury	§ wymienia podstawowe narzędzia <i>public relations</i>; § rozpoznaje działania służące budowaniu międzynarodowego wizerunku państwa;	§ wymienia uczestników międzynarodowych <i>public relations</i>; § podaje przykłady działań różnych państw na rzecz upowszechnienia za granicą korzystnego wizerunku	§ opisuje działania różnych państw na rzecz upowszechnienia za granicą korzystnego wizerunku rodzimej kultury narodowej;	§ ocenia i porównuje działania różnych państw na rzecz upowszechnienia za granicą korzystnego wizerunku rodzimej kultury narodowej;	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat międzynarodowych <i>public relations</i>, np. dotyczące wybranych kampanii

§ dyfamacja	§ wskazuje w przestrzeni publicznej przykłady działań dyfamacyjnych.	rodzimej kultury narodowej (np. British Council, Instytuty Konfucjusza, Instytut Goethego, Instytut Adama Mickiewicza); § wskazuje elementy składające się na <i>soft power</i> danego państwa; § prawidłowo posługuje się w swoich wypowiedziach pojęciami: <i>soft power</i>, <i>public relations</i>, „dyfamacja”; § podaje przykłady przekazów propagandowych o charakterze dyfamacyjnym; § przedstawia przykłady działań zwalczających dyfamację; § wymienia instytucje, których zadaniem jest walka z dyfamacją skierowaną przeciwko państwu polskiemu; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące	§ omawia metody walki z dyfamacją, w tym działania Ligi Antydefamacyjnej i Reduty Dobrego Imienia; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących międzynarodowych <i>public relations</i> [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne.	§ przedstawia cele i zakres działalności British Council, Instytutów Konfucjusza, Instytutu Goethego, Instytutu Adama Mickiewicza.	wizerunkowych zrealizowanych przez państwo polskie; § organizuje debatę na forum społeczności szkolnej poświęconą międzynarodowym <i>public relations</i> i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
-------------	--	--	--	--	--

		międzynarodowych <i>public relations</i> .			
Temat lekcji: Wolność słowa					
§ gwarancje wolności słowa § wolność mediów § wolność słowa § odpowiedzialność za słowo § cenzura	§ uzasadnia konieczność ochrony wolności słowa; § wskazuje, że każdy człowiek powinien ponosić odpowiedzialność za słowo.	§ wymienia elementy składowe prawa do wolności słowa; § rozpoznaje współczesne przykłady cenzury; § wyjaśnia, jaki jest związek między wolnością słowa a odpowiedzialnością za słowo; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące wolności słowa.	§ przedstawia konstytucyjne gwarancje wolności słowa i wolności mediów; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących wolności słowa [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ omawia formy odpowiedzialności mediów i dziennikarzy za słowo; § opisuje, porównuje i ocenia poszczególne typy cenzury; § charakteryzuje historyczne formy cenzury, w tym te funkcjonujące w okresie PRL; § przedstawia problem ochrony wolności słowa w wybranych współczesnych państwach świata.	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą związkowi między wolnością słowa a odpowiedzialnością za słowo i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, formułując poprawne argumenty i kontrargumenty; § realizuje, np. na forum społeczności szkolnej, kampanię społeczną dotyczącą problemów związanych z ochroną wolności słowa.
IV PRAWO I PRAWA CZŁOWIEKA					
Temat lekcji: Prawo i jego rodzaje					
§ prawo pozytywne § prawo naturalne § normy społeczne § norma prawna § przepis prawny § rodzaje prawa § gałęzie prawa	§ prawidłowo posługuje się pojęciem „prawo”; § wymienia podstawowe rodzaje norm społecznych; § wskazuje przykłady norm prawnych; § wymienia podstawowe gałęzie prawa.	§ wyjaśnia znaczenie terminów: „prawo”, „norma prawna”, „przepis prawny” oraz prawidłowo używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; § wyjaśnia, czym normy prawne różnią się od innych rodzajów norm społecznych;	§ porównuje z różnych perspektyw [wg różnych kryteriów] koncepcje prawa pozytywnego oraz prawa naturalnego; § charakteryzuje poszczególne rodzaje norm prawnych; § rozpoznaje i omawia poszczególne elementy budowy normy prawnej	§ wyjaśnia, na czym polega różnica między przedmiotowym a podmiotowym rozumieniem pojęcia „prawo”; § tłumaczy, na czym polegają różnice w rozumieniu prawa między zwolennikami naturalizmu i pozytywizmu;	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

		§ rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne typy norm społecznych; § wymienia główne rodzaje i gałęzie prawa; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące prawa i jego rodzajów.	[hipoteza, dyspozycja, sankcja]; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących prawa i jego rodzajów [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ porównuje poszczególne rodzaje norm prawnych.	
Temat lekcji: System prawa					
§ zasady systemu prawa § luka prawna § reguły kolizyjne § zasady prawa § prawo pozytywne § prawo precedensowe § prawo zwyczajowe § prawo religijne	§ wymienia podstawowe zasady funkcjonowania systemu prawa; § wymienia cechy systemu prawa funkcjonującego we współczesnej Polsce.	§ właściwie używa w swoich wypowiedziach pojęć: „luka prawna”, „spójność prawa”, „hierarchiczność prawa”, „zupełność prawa”; § tłumaczy, jakie są źródła norm obowiązujących w różnych systemach prawnych [prawo: zwyczajowe, precedensowe, religijne, pozytywne]; § wyjaśnia znaczenie zasad hierarchiczności, spójności i zupełności oraz podaje przykłady ich stosowania [lub wskazuje sytuacje, w	§ wyjaśnia znaczenie terminów „luka prawna” i „spójność prawa”, „hierarchiczność prawa”, „zupełność prawa”; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne]	§ porównuje systemy prawa pozytywnego i prawa precedensowego; § charakteryzuje systemy prawne funkcjonujące w wybranych państwach świata [prawo pozytywne, precedensowe, zwyczajowe, religijne]; § podaje przykłady reguł kolizyjnych stosowanych w systemie prawa.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

		których zostały one naruszone]; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące systemów prawa.	dotyczących systemów prawa.		
Temat lekcji: Źródła prawa					
§ akty normatywne i nienormatywne § obowiązywanie prawa § źródła prawa § kodeks § dzienniki urzędowe	§ prawidłowo stosuje w swoich wypowiedziach pojęcia: „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”; § wymienia podstawowe rodzaje źródeł prawa obowiązującego w Polsce; § wskazuje cechy <i>Konstytucji RP</i> i wyjaśnia, na czym polega jej szczególna moc; § podaje przykłady kodeksów funkcjonujących w polskim porządku prawnym.	§ wyjaśnia znaczenie terminów: „akt normatywny”, „źródło prawa”, „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, „prawo pierwotne UE” oraz prawidłowo używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; § charakteryzuje poszczególne źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce; § rozpoznaje i charakteryzuje akty prawne niebędące źródłami prawa; § wymienia poszczególne rodzaje prawa Unii Europejskiej;	§ wyjaśnia różnicę między aktami normatywnymi a aktami nienormatywnymi; § porównuje różne typy źródeł prawa obowiązującego w Polsce [z uwzględnieniem sposobu stanowienia, sposobu wprowadzenia do porządku prawnego, zasięgu obowiązywania, adresatów norm, miejsca w hierarchii źródeł prawa]; § charakteryzuje rodzaje umów międzynarodowych i pozycję tych porozumień w polskim porządku prawnym [buduje wnioski na podstawie analizy	§ przedstawia zasady ogólne prawa międzynarodowego; § prezentuje istotę sporu dotyczącego hierarchicznej zależności między <i>Konstytucją RP</i> a prawem Unii Europejskiej; § porównuje różne rodzaje aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

		§ rozpoznaje akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; § wyjaśnia, na czym polega zasada pierwszeństwa stosowania prawa unijnego przed prawem krajowym; § przedstawia rolę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] w unijnym porządku prawnym; § charakteryzuje kodeksy funkcjonujące w polskim porządku prawnym [nazwa, rodzaj i zakres regulacji]; § podaje przykłady aktów prawa miejscowego; § wymienia dzienniki urzędowe prowadzone w Polsce; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące źródeł prawa.	przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; § porównuje różne rodzaje aktów prawa miejscowego; § wyjaśnia znaczenie zasady <i>vacatio legis</i>; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] dotyczących źródeł prawa.		
Temat lekcji: Prawo cywilne i rodzinne					
§ osoba fizyczna i osoba prawna	§ rozpoznaje przykłady spraw regulowanych	§ wyjaśnia znaczenie terminów: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”,	§ wyjaśnia znaczenie terminu „ubezważnowolnienie” i	§ analizuje proste kazusy z zakresu prawa cywilnego;	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące

§ zdolność prawną § zobowiązanie § własność § spadek § testament § małżeństwo § wspólnota majątkowa § rozwód § separacja	przez prawo cywilne i prawo rodzinne; § właściwie stosuje w swoich wypowiedziach pojęcia: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”, „zobowiązanie”, „rozwód”, „separacja”, „wspólnota majątkowa”; § podaje przykłady działań, które są możliwe dzięki posiadaniu zdolności do czynności prawnych;;; § wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia małżeństwa w Polsce; § przedstawia obowiązki i prawa rodziców i dzieci.	„zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”, „zobowiązanie”, „rozwód”, „separacja”, „wspólnota majątkowa”; § odszukuje i interpretuje proste przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego; § wymienia konsekwencje wynikające z posiadania pełnej i ograniczonej zdolności do czynności prawnych; § wymienia zasady poprawnego sporządzania pełnomocnictw;; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące prawa cywilnego i prawa rodzinnego.	właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach; § buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i> ; § wymienia rodzaje czynności prawnych; § buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i> ; § przedstawia różne sposoby zawarcia małżeństwa zgodne z polskim prawem; § charakteryzuje poszczególne rodzaje postępowań cywilnych; § właściwie posługuje się w swoich wypowiedziach pojęciami: „powód”, „pozwany”, „pozew”; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ analizuje proste kazusy z zakresu prawa rodzinnego; § wymienia prawne przeszkody małżeńskie i przyczyny unieważnienia małżeństwa.	szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego.
--	---	--	--	---	--

			normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] dotyczących prawa cywilnego i prawa rodzinnego.		
Temat lekcji: Prawo karne					
§ podział prawa karnego § zasady prawa karnego § przestępstwo § wykroczenie § kary i środki karne § postępowanie karne	§ wyjaśnia znaczenie terminów: „czyn zabroniony”, „kara”, „środek karny” „przestępstwo”, „wykroczenie” oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; § rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo karne; § wskazuje źródła prawa karnego; § wymienia funkcje kary w polskim prawie karnym.	§ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego;; § wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego; § wymienia podstawowe działy prawa karnego; § tłumaczy, jakie są funkcje kar i środków karnych przewidzianych w polskim prawie karnym; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące prawa karnego.	§ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu wykroczeń</i> ; § wyjaśnia, jaki jest cel obowiązywania podstawowych zasad prawa karnego; § wymienia podstawowe etapy i zasady postępowania karnego, w tym postępowania w sprawach dotyczących nieletnich; § dokonuje krytycznej analizy informacji wynikających z różnych źródeł [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, teksty publicystyczne i normatywne, źródła ikonograficzne] dotyczących prawa karnego.	§ analizuje proste kazusy z zakresu prawa karnego; § porównuje kary stosowane dawniej i współcześnie; § przedstawia ewolucję systemu karnego w Europie; § formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat zasad i celów stosowania kar w prawie karnym.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego; § organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą np. celom i zasadom stosowania kar w prawie karnym oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Temat lekcji: Prawo administracyjne					

§ administracja publiczna § akt administracyjny § decyzja administracyjna § zażalenie § skarga do sądu administracyjnego	§ wymienia rodzaje administracji publicznej; § wskazuje przykłady spraw rozstrzyganych przez sądy administracyjne.	§ wyjaśnia znaczenie terminów: „administracja publiczna”, „organ administracji publicznej”, „urząd”, „akt administracyjny”, „decyzja administracyjna” oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; § podaje podstawowe cechy prawa administracyjnego; § wymienia rządowe i samorządowe organy administracji publicznej; § przedstawia podstawowe cechy stosunku administracyjnoprawnego; § określa, czy decyzja administracyjna została właściwie skonstruowana pod względem formalnym; § wymienia główne etapy postępowań administracyjnego i sądowoadministracyjnego ; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne]	§ przedstawia poszczególne środki zaskarżenia decyzji administracyjnej; § buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z zakresu prawa administracyjnego; § porównuje cechy aktów administracyjnych i aktów normatywnych; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących prawa administracyjnego [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].	§ wymienia źródła prawa administracyjnego; § analizuje proste kazusy z zakresu prawa administracyjnego; § charakteryzuje przewidziane w prawie formy aktów administracyjnych.	§ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.
---	--	---	---	--	---

		informacje dotyczące prawa administracyjnego.			
Temat lekcji: Prawa człowieka					
§ cechy praw człowieka § historia praw człowieka § generacje praw człowieka § prawa pozytywne i negatywne § łamanie praw człowieka	§ podaje cechy praw człowieka; § charakteryzuje system praw człowieka w państwie demokratycznym; § wskazuje przykłady naruszeń praw człowieka w państwach autorytarnych; § rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka w państwach demokratycznych; § wymienia okoliczności, w których możliwe jest ograniczenie praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym.	§ przedstawia pozycję jednostki w państwach autorytarnych i totalitarnych; § omawia historyczne uwarunkowania rozwoju praw człowieka; § przyporządkowuje poszczególne prawa człowieka do odpowiadających im kategorii i generacji wyróżnianych w prawie międzynarodowym; § rozróżnia prawa negatywne i prawa pozytywne; § buduje argumenty potwierdzające uniwersalność praw człowieka; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące praw człowieka.	§ wyjaśnia, z czego wynikają przypadki łamania praw człowieka w państwach demokratycznych; § uzasadnia, że istnienie systemu ochrony praw człowieka jest koniecznym warunkiem prawidłowego funkcjonowania państw demokratycznych; § wyjaśnia, na czym polega różnica między prawami negatywnymi a prawami pozytywnymi; § aktywnie uczestniczy w debatach/dyskusjach na temat uniwersalności praw człowieka; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących praw człowieka [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ wykazuje, że zakres i sposób ochrony danego prawa człowieka są uzależnione od kategorii i generacji, do których jest ono zaliczane; § ocenia skalę łamania praw człowieka na świecie; § rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący praw człowieka.	§ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów dotyczących przestrzegania praw człowieka na świecie; § samodzielnie gromadzi, analizuje i prezentuje materiały dotyczące praw człowieka; § organizuje na forum społeczności szkolnej debatę na temat praw człowieka i aktywnie w niej uczestniczy.

			normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
Temat lekcji: Ochrona praw człowieka					
§ katalog praw i wolności w <i>Konstytucji RP</i> § środki ochrony § system europejski § system światowy § prawo humanitarne § konwencje haskie i genewskie	§ przyporządkowuje poszczególne prawa człowieka do odpowiadających im konstytucyjnych kategorii praw i wolności; § wymienia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> środki ochrony wolności i praw; § przedstawia zadania i formy działania Rzecznika Praw Obywatelskich; § wymienia organizacje międzynarodowe tworzące fundament europejskiego systemu ochrony praw człowieka; § podaje cele funkcjonowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, § omawia okoliczności, które doprowadziły do uchwalenia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> oraz przedstawia cele i zasady określone w tym dokumencie.	§ wymienia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> zasady ogólne dotyczące funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka; § wyjaśnia, jakie znaczenie w systemie ochrony praw człowieka ma indywidualna skarga konstytucyjna; § podaje przykłady praw i wolności gwarantowanych na mocy: - <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> , - <i>Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych</i> ; § wymienia podstawowe dokumenty określające zasady międzynarodowego prawa humanitarnego; § odczytuje z różnorodnych materiałów źródłowych [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne, normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne] informacje dotyczące ochrony opraw człowieka.	§ przedstawia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> zasady ogólne dotyczące funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka; § tłumaczy, jaka jest różnica między prawami człowieka a prawami obywatela; § przedstawia warunki dopuszczalności skargi indywidualnej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka § przedstawia cele i zadania poszczególnych organów ONZ tworzących światowy system ochrony praw człowieka; § dokonuje krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych dotyczących ochrony praw człowieka [tabele, wykresy i schematy przedstawiające wyniki badań opinii publicznej, dane statystyczne, źródła ikonograficzne,	§ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów dotyczących ochrony praw człowieka w Polsce; § formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące zasadności i skuteczności funkcjonowania europejskiego i światowego systemu ochrony praw człowieka; § przedstawia uwarunkowania, które wpłynęły na ukształtowanie się systemów ochrony praw człowieka funkcjonujących w ramach Rady Europy, OBWE, Unii Europejskiej i ONZ.	§ organizuje na forum społeczności szkolnej debatę na temat wybranych zagadnień dotyczących ochrony praw człowieka; § realizuje, np. na forum społeczności szkolnej, kampanię społeczną dotyczącą problemów związanych z ochroną prawa człowieka i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji; § gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące wybranych zagadnień dotyczących ochrony praw człowieka.

			normatywne i narracyjne, teksty publicystyczne].		
--	--	--	---	--	--